ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - (၂၁) ရာစုပင်လုံ

တတိယအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းသော

အမျိုးသားအဆင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲဆိုင်ရာ

လူမျိုးအလိုက် ကျင်းပသော ကရင်အမျိုးသား နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲမှ ရရှိသည့်

လူမှုရေးကဏ္ဍ

မူဝါဒ အဆိုပြုစာတမ်း

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဖွန်လ (၁၂) ရက်

(လော်ခီးလာ)

၁။ ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး (Resettlement and Rehabilitation)

(၁) မူလက မွေးရာပါ နိုင်ငံသားဖြစ်ခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ဒုက္ခသည်များ၊ ပြည်တွင်းနေရပ် စွန့်ခွာရသူများ၊ ၎င်းတို့မှဆင်းသက်လာသော သားသမီးများသည် မွေးရာပါ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးများကို တရားဥပဒေနှင့်အညီ အပြည့်အဝ ခံစားခွင့်ရှိရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၂) ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းနေရပ် စွန့်ခွာရသူများ၏ ရရှိထားပြီးသော အသိပညာ၊ အတတ်ပညာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ ပညာရပ်များကို အသိအမှတ်ပြု လက်ခံရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၃) မူလက မွေးရာပါ နိုင်ငံသားဖြစ်ခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ဒုက္ခသည်များ၊ ပြည်တွင်းနေရပ် စွန့်ခွာရသူများသည် စွန့်ခွာမသွားခင်က နေထိုင်ခဲ့သော ရွာမြေ၊ ဓားမဦးချ လုပ်ကိုင်ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော လယ်ယာ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေများကို ပြန်လည်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မှတ်ပုံတင်ခွင့်၊ လုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။ ၎င်းတို့ ဆုံးရှုံးခဲ့သော အိုးအိမ်၊ မြေယာ၊ လယ်ယာ၊ ခြံမြေများအတွက် ကာလတန်ဖိုးနှင့်အညီ ပြန်လည်အစားထိုးပေးရန် (သို့မဟုတ်) နစ်နာမှုကို ပြန်လည်ပေးဆောင်ရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

၂။ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး (Social Protection)

(၄) လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးသမီးများသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့်တိုင်းတွင် ပါဝင်စေရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၅) လူတို့၏ ပြုမှုဆောင်ရွက်မှုနှင့် သဘာဝကြောင့်ဖြစ်ပေါ်သော ဘေးအန္တရာယ်များ တားဆီးကာကွယ်ရေး၊ ဘေးအန္တရာယ်များကို ကြံ့ကြံ့ခံ ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသော လူမှုအသိုက်အဝန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်စေရေးနှင့် ဘေးဒဏ်ခံစားရသော ပြည်သူများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် လူနေမှုဘဝရရှိစေရေးအတွက် ထိရောက်သော ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ၊ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာများ ကြိုတင်ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

(၆) နိုင်ငံသားတိုင်း အလုပ်အကိုင် လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်၊ ထိုက်တန်သော လုပ်ခလစာ ခံစားခွင့်၊ ခွင့်ရက်များ ခံစားခွင့်နှင့် အနားယူအပန်းဖြေခွင့်၊ လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးနှင့် ထိခိုက်နစ်နာမှု ခံစားခွင့်၊ သမဂ္ဂများ ထူထောင်ခွင့်၊ ပါဝင်ခွင့်ရှိရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

(၇) ပြည်တွင်းပြည်ပရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ လူမှုဘဝဖူလုံရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့အတွက် အပြည့်အဝ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

(၈) လူတိုင်းအကျုံးဝင် ပညာရေးစနစ် ဖော်ဆောင်ရမည်။ အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းများအတွက် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိပြီး ထိရောက်အကျိုးရှိသော ပညာရေးစနစ်ဖြစ်ရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

(၉) မသန်စွမ်းသူများ၊ သက်ကြီးသူများ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များအပါအဝင် အမျိုးသမီးများ၊ ကျား/မရေးရာ တန်းတူဖြစ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝရရှိရေးအတွက် အထူးဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

၃။ လူမှုအသိုက်အဝန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (Community Development)

၁၀) လူသားတိုင်း အခြေခံလူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရှိပြီး၊ ဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းများနှင့် ညီညွတ်သော လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီ ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိသည့် လူမှုအသိုက်အဝန်းတစ်ရပ် ဖော်ဆောင်ရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၁၁) တိုင်းရင်းသားများနေထိုင်ရာ ဒေသများတွင် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများကိုယ်တိုင် စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် ဦးဆောင်ခွင့်ရှိရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၁၂) ဒေသလိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း စီမံကိန်းများကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဒေသခံပါဝင်မှု အလေးထားခြင်းစနစ်နှင့် ထိခိုက်ကင်းဝေးရေး မူဘောင် (Do no Harm Framework) ကို အခြေပြု၍ ပါဝင်ပတ်သက်သူများ (Stakeholders) အားလုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်အတူ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုများ ရှိရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၁၃) လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုသဟဇာတ (Social Cohesion) သဘောတရားများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ရမည်။ **အခြေခံမူ (Guiding Principles)**

(၁၄) ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဒေသခံလူထုအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှုများအကြား သဟဇာတဖြစ်စေရန် စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရမည်။ **မူဝါဒ (Policy)**

ကဏ္ဍအလိုက်မှ အကြံပြုချက် မှတ်တမ်း

(၁) လူမှုရေးကဏ္ဍ

- လူမှုရေးနှင့် ဆက်နွယ်နေသော ပညာရေးကဏ္ဍ နှင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ (ခေါင်းစဉ်သစ်ထည့်ရန်)

(၂) မြေယာနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်

- တိုင်းရင်းသား၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား၊ ဌာနေ တိုင်းရင်းသား၊ နိုင်ငံသား၊ စသော စကားလုံးများ အသုံးပြုရာတွင် ကဏ္ဍအသီးသီး အသုံးပြုသော စကားလုံးအချင်းချင်း သဟဇာတ ဖြစ်စေရန်။

(၃) စီးပွားရေးကဏ္ဍ

- တိုင်းရင်းသား၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား၊ ဌာနေ တိုင်းရင်းသား၊ နိုင်ငံသား၊ စသော စကားလုံးများနှင့် ပတ်သက်သော အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များကို အတိအကျ သတ်မှတ်ထားရန်။
- စာတမ်း နံပါတ် ၁ တွင် မွေးရာပါ မြန်မာနိုင်ငံသား ဟူ၍ မြန်မာဆိုသည့် စကားလုံးကို ဖြည့်စွက်ရန်။